

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد.

۲۰۲۰/۰۷/۰۳

انجنیر عبدالصبور ساپی

استخباراتي جگړه او د سولې خوبونه

لمړۍ برخه

تر ټولو معلومه خبردا ده چې د افغانستان جگړه ډېر پېچلې ابعاد لري چې د گاونډيو او له اوقیانوسو هاخوا قدرتو د جاسوسي شبکو پلاس د خپله افغانانو په مټ پرمخ وړل کېږي، ترڅو چې دا مزدوران د دین، ژبې او قوم په نوم شتون لري د دې ناروین پای څه آسانه نښکاري مگر دا چې خرد په شعور، قاطعیت په عمل او عدالت په وجدان حاکم شي توراو سپین سره جلاشي، په خواشني چې آن چارواکو د مصلحتو بدل کي دلته دعدالت او انصاف کاسه نسکورې، اړینه خودا ده چې ملتونه جوړشي نه قومونه، لسانونه جوړشي نه ژبني تزاډونه د دین او اعتقاداتو درناوی وشي نه مذهبي جنگوته لمن ووهل شي، خلک باید خرد پسي لارشي نه بي خرده دارمارپسي ځکه داجگړه نه یواځي دگرموجبهو جگړه ده بلکي فکري، استخباراتي او د ستراتيژیکو موخو د ترلاسه کولو لپاره ستري لوبې دي خو دنورو د گټوپه خاطر فقط له افغان ولس قرباني اخلي چې په رسمي ډول په دولت کې دندې لري او په غیررسمي ډول عام وگړي دي، مگر دولت نشي کولای دخلکو حقوق خوندي کړي او جگړه په جبهو کې مهارکړي داځکه چې د دې دولت بڼخت آن د حامد کرزي له لمړۍ ورځې په فساد او مصلحت بي بنیاده اوبې اساسه ایښودل شوي ده، د طالبانو له ماتې ورسته په ټول هیواد کې بشپړ امنیت ټینګ شو دا هغه موقع وه چې د نظام د پاشل شوي شېر راځي د راتلولو پخاطر یو طلائي چانس په لاس ورغلي وه باید یو پوخ اساس اوپه تکنالوژي استوار دولت بڼخت کېښودل شوی وای چې نسلونو نسلونو تري خوند اخیستی وای، سره له دې چې په میلیاردو ډالراغلل خو نه یوه مدرنه اداره رامنځ ته شوه او نه اداري سیستم جوړ شو نه مدرنه تکنالوژي راغله او نه تخنیکي مسلکي کسان وروزل شول، بس چوراو تالان هره خواه حاکم شو، نغوارم بحث بلې خواته لارشي فقط د بېگي په توگه هغه څه چې د یوې استخباراتي جگړې د مخنيوي لپاره نن ورځ د تکنالوژي په عصر کې اړینه برېښي چې یومسول دولت باید دخپلو وگړو دخوندي ساتلو لپاره دهغوپه هکله بشپړ معلومات بایدپه لاس ولري هغه برېښنايي تذکره ده.

اتباعو ته د برېښنايي تذکرو ویشل او تکنالوژي رامنځته کول د استخباراتي جگړې شېډولو او کارتوتیک کولو پخاطر اړینه ده، د دې ترڅنګ یوقوي ملي امنیت شتون هم لازمي گڼل کېږي په خواشینی سره دغه اصل ته هېڅ ارزښت نه ورکول داسي ناورین را منځ ته کړ چې نن دولت له خپل نفوسه له وزگار او ناوزگار، له زوراو ځوانه ، له بڼخي او نر له سواددار او بېسواده، له لنډغر او کوڅه ډبو له جاسوس او مشکو مظنون نه هېڅ نده خبر، دولت نه پوهېږي چې په فلان کلي کې څوکسه ځوانان ژوند کوي څوکسه انجونې او په څه بخت دي، بهردي او یا په کلي، دولت نشي کولی دگرونا لپاره اړو خلکو شمېر معلوم او ورته په شفافه اوبې زحمته توگه مرستې ورسوي ځکه چې تذکره او اساس نشته خیالي لستونه دي خیالي کارتونه مستحق او نا مستحق توپیرگران دی هر یو د حامد کرزي ورځه ئي تذکرې په جیب کې لري افغان پاکستانی اویا که ایرانی ده خدای پوه شي، که برېښنايي تذکرې حامد کرزي له اوله ورځې په چټکي وپشلي وای نن به نه په مرستو رسولوکي ستونزې او درغلی وې نه به چا په طالب، داعش و لشکر طیبه او نورو جاسوسي سازمانون کې فعالیت کولی شواي، په زرهاو داعشیان په ننگرهار ولایت کې چې دولت ته تسلیم شول نن چپرته دي؟ څه کوي؟ آیا دولت خبرده؟ نه! کابل کې برېډونه څوک کوي؟ پته ئي نشته، یوه کورنی راځي کابل کې کورپه کرایه اخلي مگر څوک پري خبر ندي بیا کله چې لس انتحاره سل ترور او غلاوي ئي ترسره کړي بیا تصادفي ډول د ملي امنیت لاس ته ولېږي؛ دا به نه وای، همدا راز نه به په ټول ټاکونو چاپه وهل کېده، که هره ستونزه وه هغه به له دولته پټ نشوه پاتي کېدلې، چامالیات نشوغصبولی چا د اکثریت و اقلیت دعوا نشوه کولی هرڅه به روښانه او برېښ ول؛ چې ندي، که څه هم نن ډاکتر غنی د یوژمن ولسمشرپه حیث د تذکرو وېش رامنځته کړم مگر دو- دونیم کاله تېر شول ځوان د دولت کارکونکي او مقامات برېښنايي تذکره نلري خبرله کابله نده وتلي که وتلي هم وي نو ډېره محدوده ده چې ممکن کلونه کلونه وخت ونیسي راتلونکي انتخابات به بیا د سټېکرسره ترسره کېږي همدا جاروجنجال اوبیولالی به روان وي لکه نن، زه دهغوکسانونه حتی د حامدکرزي نه چې برېښنايي تذکره ئي د لنډغو د خوشحاله ساتلو لپاره نده اخیستی پښتنه کوم چې په تذکره کې د [افغان] او [مسلمان] کلمې شتون مهم

د پاڼو شمېره: له ۱ تر ۳

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رایرلو مخکې په خیر و لولئ

وه او که د تروریزم مهارول دفساد لمنځه وړل شفافیت رامنځته کول کوم یو اړین دي او ول؟ چې تاسو نه برېښنایي تذکره واخیسته او نور موهم منصرف کړل دا یوه ستره جفا وه د هیواد سره چې تاسو ترسره کړه!

نن پولیس د کابل ښار له امن کولو عاجز دي هره ورځ غلا ده چاقو وهل دي او خلک وژل دي نه لچاسره وپره شته او د چا پروا لري د حوزه د امرینو په بدلول په امنیت روستلو هېڅ اثر هم نشي اچولي ترڅو بنیاد جوړنشي، اړینه دا وه دغه استخباراتي جگړې سره چې فکرئ دلرې واټنو او له بهره الفا کېږي دولت ستر امکانات برابر او پلاس کې ولري ترڅو په ښه توګه د طالبانو او نور تروریستی ډلو ګواښونوسره مقابله کولای وشي، چې تراوسه ئې نلري، هیواد وینیار بادرایته مسلکي کارکونکو او سیاستوالو ته اړتیا لري چې ترلري واټنوپورې لاس وغزوي فکر جوړکړي اسلام آباد و تهران خو ئې باید ترنګین لاندې وي، د جگړې هغه شتمن حامی ملکونه چې د امریکې اقتصادي غول تراغېز لاندې دي د بهرني سیاست د ستراتیژیکو اړیکو فکري برخه وګرځي چې څنګه کولی شي سیاستوال دغه کړی تراغېز لاندې راولي ترڅو مرستی په جنګي ډلومحدودې شي امریکا یو ورځ پاکستان د تروریستانو ته جنت بولي بله ورځ ورسره په میلیارډو ډالرو مرستی کوي همدا تېره اونۍ د امریکا د بهرنیو چارو وزارت راپورکې پاکستان تروریستانو ته جنت وبلل شو؛ مګر دې خبرې د پاکستان په کړنوڅه عملي اثرواچو؟ هېڅ، همغه خړک او درک دی!

لازمه ده افغان سیاستوال له امریکایي چارواکو دا وپېښي چې دا دومځی سیاست به ترکله روان وي د دولت موقف باید لوړشي او طالبان باید طالب پلوه ملک له نظره وغزول شي په داسې حال کې چې طالبان هرورځ خپل بهرني سیاسي اړیکې پراخوي دجون په یویشتمه ملابرادر د آغلی «دیبورا لیونز»، د یوناما دفتر رئیسې سره په قطر کې وکتل د جون په ۳۰مه نې د ایران دبهرنیو چارو وزارت خاص استازی محمدابراهیم طاهریان سره قطر کې کتلي او هم د امریکا د بهرنیو چارو وزیر ښاغلي مایک پمپو سره دسکایپ له لارې دسولې او نورو مسایلو په هکله خبرې کړي یعنی د افغان دولت نه د طالبانو بهرنی لیدني کتنی زیاتي شوي دي مګر دولت خبرندی چې د کابل په ښار او کوڅه و بازار کې څه تېرېږي بهر خولا پر خپل ځای پرېږده، سوله به څنګه ټینګه شي چې چارواکي د ښارمنځ کوڅو کې امن او امنیت نشو راوستی حوصله او گذشت ښه ده مګر نه تردې حده چې کوڅه ډبې قانون ترپنولاندې کړي او د واکدارانو په سر ورپورته شي دا یوه نه بښونکي غمیزه ده چې په ژوند، کاروبار، اقتصاد او صلحي خورا اثر لری شي.

طالبان ولی افغان دولت په رسمیت نه پېژني:

د امریکې او طالبانو له توافق وروسته کله چې دولتی قوتونه په خپل بازکوکي مېشت پاتي شول دا یو ښه کار وه پدې ترتیب ډاکتر غني د ولسمشر او اعلیٰ سرقومندان په حیث دا ثابته کړه چې جگړه نغواري او صلحي ته رېښتني نیت لري مګر طالبانو له دې عمله منفي برداشت وکړ او دایې د ملي اردو ناتواني وګڼله او خپل برېښونه ئې پراخه کړل چې د خلکو د زیاتي مرګ ژبلي باعث شوه چې همدا باعث شو ډاکتر غني د بالمثل عملیاتو امر صادر کړي، دا امر د افغانستان د خلکونه د دفاع په خاطر د دولت دنده جوړېده مګر دولت باید د سربازانو د مورال لوړولو او د طالب د مورال ماتولو لپاره ځنی اړین نور ګامونه اخیستي وای چې تراوسه ئې ندي اخیستي!

تر ټولو لمړی دا چې امریکا د طالب سره په مستقیمه توګه خبرې کوي طالب ته په ملي او بین المللي ډګر کې اتوریته ورکوي د ټول ستراتیژیک تر وړنونه خلاف افغان دولت پدې مذاکراتو کې نه شاملوي دا یوه ستره ضربه وه د افغان دولت په اتوریته باندې او کله چې د امریکا او طالب ترمنځ توافقات لاسلیک کېږي امریکا ته پکار دا وه چې نور دهر راز جنګي او تعرضي عملیاتونه لاس واخلي ټول ځمکني هوانی عملیات دولتی سرتېرونه وسپاري او دملې ځواکونو د مورال لوړولو هڅې ترسره کړي مګر امریکې دا کار ځکه نکوي چې نغواري د طالبانو مورال د خپل پټو توافقاتو پر بنڅې چې له طالبانو سره لري مات شي، امریکاغواړي داسې وښه ئې چې افغان دولت یو ضعیفه ، ناتوانه، بېچاره او زبون دولت ده که امریکا نوي دولت د دفاع توان او واک نلري، دا په داسې حال کې ده چې طالبان روسته د توافقاتو له لاسلیک د خپل سرتېرو د مورال د لوړولو لپاره مانورونه پیل کړل په نظامي جامو کې عسکري پرېټ یا رسم گذشت ئې نندارې ته کښنود ترڅو وښي چې طالبان غښتلی پوځ لري او امریکایي جوړشوي پوځ (ملي اردو) ته اړتیا نشته یارتیا نه لري، سم دستي عملیاتونه ئې یو ډبل پسې په ۳۲ ولایاتو کې ترسره کړل او ملي اردوته ئې سختې ضربې ورکړې دملی امنیت ویاند له قوله په یوه اونۍ کې شاوخوا ۳۰۰ سرتېري مړه د ۵۰۰ نه زیات سرتېري زخمي او ۱۵۰ ملکي کسانو ته مرګ ژوبه واړوله دا مورال چا طالب ته ورکړ؟

بې شکه چې د امریکا او طالب ترمنځ توافق لیک!

د حیرانتیا خبره دا ده چې څنګه پنځه کسه طالب ملي اردو ته د پام وړ مرګ ژوبله اړوي آیا دا یوه استخباراتي سناریو خپل ترشا نلري چې د افغان پوځ په هکله طالب چارواکو ته اړین معلومات په ګوتو ورکوي!!؟؟ مګر ملي امنیت پدې هکله پټه خوله ده، نه پوهېږم څوک دي ناوړین ته ځواب وائی! کله چې عامل روښانه نشي دا وژني د ملي اردو مورال باندې خورا بد اغېز اچولی شي آن دا عامل د دي سبب کېدی شي چې طالبان ملي اردو ځانته جذب کړي او خپل په ګټه ئې وکاروي.

افغان سرتېري سره له دې چې د لوړ مورال خاوندان او غښتلي دي مګر خپل توانمندی ئې تراوسه په مستقله توګه نده احساس کړي او یا روښانه ووايم چې ملي اردوته دغه زمينه نده مساعده شوې چې خپل قوت او توانمندی دخپل مت

په زور احساس او لمس کړي، ملی ځواک اوس هم ځان په عملیاتو کې ناتوانه ویني په داسې حال کې چې ټول جنګ هم په یواځې توګه سرته رسوي، ملی ځواکونه سره له دې چې هوائی برخه کې ستونځې لري مګر ډېر غښتلی پوځ ده، ولسمشر څو واري د ملي ځواکونو د غښتلتیا په هکله سرګندوني کړي مګر تش خبرې کافي ندي عملي میدان د جګړې سور ډګر بې د امریکا له هر راز مرستو ملي سرتېرو ته پرېښودل دا د سربازانو د مورال په وچتولو او د مقابل جانب د مورال په ماتول ستر اغېز لری شي، دولت ته په کار دا ده چې د امریکایی ځواکونو له مشرتابه سره په یوه ګډه اعلامیه کې دا سرګنده کړي چې نور بهرني ځواکونه په هوائی او ځمکنی عملیاتو کې په قطع صورت سره ونډه نه اخلي، او دا خبر هر سرتېري ته ورسېږي دولت باید څو ستر او درانده عملیات په مستقله توګه د طالبانو په مرچلو ترسره کړي او رسنی دغه رشادت او سرخندي بېدریغه تبلیغ کړي دا کار د دې سبب کېږي چې ملي ځواکونه پدې پوه شي چې ستره وړتیا لري هر راز عملیاتونه بې له امریکایانو ترسره کولی شي اونور د امریکا هوابي او ځمکنی مرستو ته اړتیا نلري په خپل مټ باوري شي د دولت تبلیغاتي ماشین باید زیات فعال شي ترڅو طالبان پوه شي چې له یو ستر ملي ځواک او غښتلي دولت سره مخ دي نشي کولی چې نظامي ډګر کې بریا ته ورسې باید خبرو ته غاړه کېږدي او جبراً افغان دولت په رسمیت وپېژني او له خپلو بلند پروازیو پرشاشي او پر خپل ځای یخ کېږي.

پاتې ډېر ژر